

Raport de monitorizare

MOLDOVA 1

Perioada: 2 – 8 decembrie 2024

Autor: Victor Gotișan

Realizarea acestui raport a fost posibilă datorită suportului generos din partea poporului american și britanic prin intermediul Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și Ambasadei Marii Britanii la Chișinău. Conținutul acestui material ține de responsabilitatea Centrului pentru Jurnalism Independent și nu reflectă în mod necesar viziunea Regatului Unit, USAID sau a Guvernului Statelor Unite.

I. INFORMAȚII GENERALE

În perioada 2-8 decembrie 2024, Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI) a monitorizat postul Moldova 1 pentru a identifica dacă în materialele jurnalistice difuzate se conțin elemente de dezinformare și încălcări ale normelor deontologice. A fost analizat modul în care postul public de televiziune reflectă evenimentele din domeniile politic, economic, social și altele, și cum respectă normele profesionale și etice precum verificarea informațiilor din câteva surse, pluralismul de opinii, asigurarea echilibrului în cazul știrilor conflictuale etc.

Pentru monitorizare au fost selectate principalele buletine de știri ale zilei („Mesager”), precum și 7 emisiuni difuzate pe parcursul perioadei vizate, pornind de la premisa că:

- știrile instituției media publice trebuie să conțină în exclusivitate fapte și nu opinii ale jurnaliștilor, trebuie să fie scrise într-un limbaj neutru și accesibil, dar și să reflecte cât mai corect realitatea, cu respectarea echilibrului surselor;
- emisiunile trebuie să fie moderate, la fel, neutru și echidistant, atitudinea moderatorului/moderatoarei, autorului/autoarei față de invitați să fie neutră și echidistantă, să nu fie admisă publicitate ascunsă, să fie oferit spațiu egal de emisie tuturor participanților, să fie marcate clar și distinct informația și imaginile preluate etc.

Scopul monitorizării

Monitorizarea are ca scop să stabilească în ce măsură postul public de televiziune Moldova 1 informează cetățenii corect, echidistant și imparțial din punct de vedere jurnalistice despre activitatea Guvernului în raport cu opoziția politică în momente de tensiune și/sau criză, precum și despre alte subiecte de ordin politic, economic și social. Acest lucru s-a realizat în baza analizei cantitative și calitative a conținutului buletinelor de știri, talk-show-urilor și/sau emisiunilor tematice, care au fost evaluate din perspectiva respectării principiilor de informare corectă, stabilite atât de codul de conduită al instituției media publice și Codul deontologic al jurnalistului, cât și în Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova. S-a atras atenția în special la reflectarea activității actorilor și/sau entităților politice (mai ales a celor oficiale/guvernamentale).

Cadrul metodologic

Pornind de la scopul cercetării de a evalua în ce măsură Moldova 1 respectă principiile de echidistanță, imparțialitate, corectitudine și neutralitate politică, dar și de la ipoteza potrivit căreia Moldova 1 tinde să-și ajusteze conținutul mediatic la mesajele guvernării, este imperativă analiza cantitativă și calitativă a știrilor și emisiunilor de sinteză care au potențialul să influențeze opinia publică. Astfel, metodologia studiului a combinat două metode, cea *cantitativă* și cea *calitativă/comparativă* de cercetare a produsului mediatic. Totodată, știrile au fost analizate și din perspectiva tehnicilor de manipulare și dezinformare. Asta pentru a-i ajuta pe telespectatori să distingă între un produs jurnalistice care manipulează și altul care reflectă echidistant realitatea.

Prin **analiza cantitativă** au fost explorate tendințele de mediatizare a subiectelor de interes public din perioada selectată. Este o metodă de cercetare care presupune monitorizarea, eșantionarea și codarea

materialelor jurnalistice astfel încât să capteze tenta politică, dacă aceasta există (numărul de materiale care pun în lumină pozitivă anumiți actori politici); modul în care sunt puse în practică principiile de imparțialitate și echidistanță în materialele informative și analitice (numărul de materiale corecte și echidistante); dacă se asigură echilibrul și reprezentativitatea de gen a surselor (numărul de materiale echilibrate); căror surse li se acordă prioritate în știri (numărul surselor citate direct sau citate indirect/menționate); cum este oferit spațiul de emisie actorilor și entităților politice (volumul în secunde a spațiului alocat), precum și alte aspecte. Prin **aspectul metodologic calitativ/comparativ** s-a urmărit interpretarea datelor și a informației obținute în urma analizei cantitative. A fost investigat conținutul mediatic într-o manieră aprofundată, pentru a determina dacă Moldova 1 respectă principiile de echidistanță, imparțialitate, corectitudine și neutralitate politică.

Perioada monitorizării: 2 – 8 decembrie 2024

Principalele produse media monitorizate:

- 7 ediții ale buletinului informativ principal „Mesager” din perioada 2 – 8 decembrie 2024;
- 3 ediții ale emisiunii „În context” din 2, 3, 4 și 5 decembrie 2024;
- Emisiunea „Bună Seara” din 5 decembrie 2024;
- Emisiunea „O seară în familie” din 7 decembrie 2024;
- Emisiunea „Scanner” din 8 decembrie 2024.

Tendențe generale

Datele monitorizării arată că în cazul principalului buletin informativ „Mesager” și al emisiunilor:

- Alegerile prezidențiale și parlamentare din România, protestele din Georgia și războiul din Ucraina au fost subiectele despre care s-a relatat cel mai des în știrile și emisiunile postului Moldova 1. Din cele 83 de materiale ale celor 7 ediții „Mesager”, 26 au vizat aceste teme, reprezentând 31% din totalul produselor informative. Altfel spus, aproape unul din trei materiale a tratat aceste subiecte. Totodată, din cele 7 emisiuni monitorizate pe parcursul săptămânii, 6 au abordat inclusiv aceste teme;
- Pe plan intern, tematica socială a fost cea mai frecventă în materialele difuzate de Moldova 1, iar cel mai popular subiect este sistemul energetic și criza gazelor, fiind reflectat în 7 dintre cele 83 de materiale. În schimb, despre politică s-a relatat cel mai puțin în știrile postului public;
- 8 dintre cele 83 de materiale (știri, reportaje, interviuri) nu au citat direct nicio sursă, ceea ce reprezintă aproximativ 1/8 din total. Este o îmbunătățire semnificativă față de perioada precedentă de monitorizare (1 – 7 decembrie 2023), când proporția era de 1/3. Totuși, ca și în monitorizările anterioare, cele mai multe surse citate direct s-au regăsit în materialele pe teme culturale și sociale (expoziții, lansări de cărți, proiecții de film, vox-populi etc.), dar și în cele despre procesul de integrare europeană a Republicii Moldova;
- Moldova 1 și-a diversificat considerabil sursele. Frecvența menționării și/sau citării directe ori indirecte a autorităților publice centrale și locale a scăzut semnificativ – aproape la jumătate comparativ cu perioadele anterioare de monitorizare ([31 august – 6 septembrie 2020](#); [28 noiembrie – 4 decembrie 2022](#); [1 – 7 decembrie 2023](#));

- La capitolul egalității de gen, din totalul celor 251 de surse citate direct, 147 au fost bărbați, iar 105 femei. În emisiuni, din cei 24 de invitați (în studio și online), 17 au fost bărbați și 7 femei;
- Dintre oficialitățile moldovenești, cei mai des citați au fost prim-ministrul Dorin Recean și viceprim-ministra pentru integrare europeană, Cristina Gherasimov. De asemenea, au fost frecvent citate oficialități externe precum președintele Ucrainei, Volodimir Zelenski, Elena Lasconi, Ilie Bolojan, George Călinescu, Salome Zurabișvili etc.;
- Numărul încălcărilor etice și deontologice în știrile postului Moldova 1 a scăzut comparativ cu perioada precedentă de monitorizare (1 – 7 decembrie 2023). Printre abaterile identificate se numără amestecul dintre fapte și opinii, lipsa dreptului la replică, generalizările și utilizarea coloanei sonore pentru dramatizarea evenimentelor. Cea mai frecventă abatere a fost neindicarea sursei pe imaginile video sau foto preluate, atât în buletinele informative, cât și în emisiuni. Cu o singură excepție, în niciuna dintre știrile pe teme externe nu s-a indicat sursa primară a imaginilor utilizate;
- Moldova 1 a reflectat neutru și echidistant informațiile despre partidul de guvernare (PAS) și despre partidele și politicienii din opoziție (BCS, candidații independenți), inclusiv din perspectiva citării directe și a timpului egal de emisie oferit fiecăruia. Totuși, reprezentanții partidelor extraparlamentare au lipsit din știri și din emisiuni (cu o singură excepție, în cazul emisiunii „Bună Seara”);
- Prezentatorii emisiunilor au moderat discuțiile neutru și echidistant, oferind spațiu de emisie echitabil invitaților. Cu toate acestea, în unele situații, ei au evitat să intervină atunci când invitații au utilizat etichetări la adresa unor persoane sau au fost la limita agitației electorale pentru un anumit candidat.

II. ANALIZA DATELOR

Buletinul informativ „Mesager”

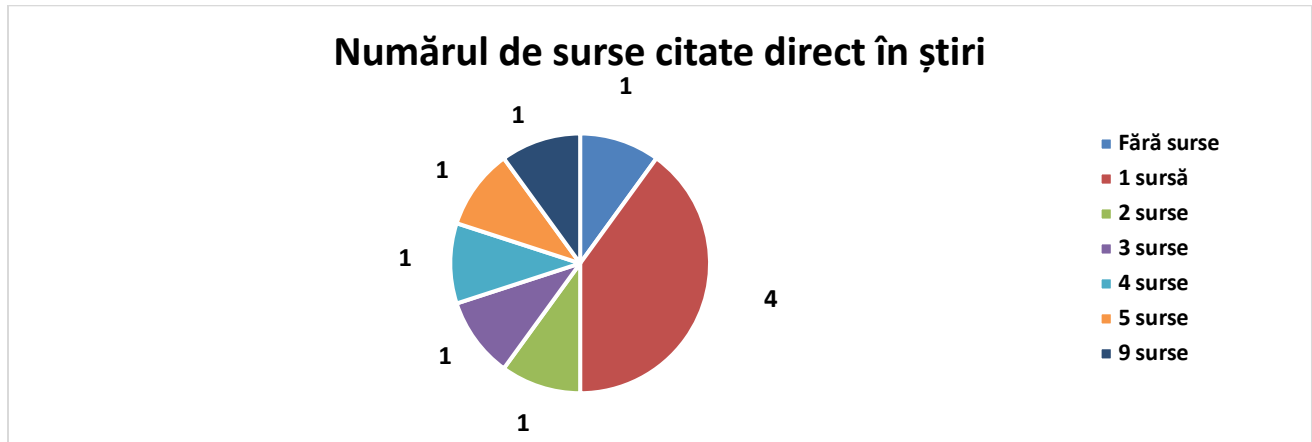
2 decembrie 2024

Analiza cantitativă

Ediția din 2 decembrie a inclus 7 știri, 2 interviuri și un reportaj. 4 dintre acestea au abordat subiectul alegerilor prezidențiale și parlamentare din România, iar încă una - Ziua Națională a României. În total, cele 5 știri au avut o durată de peste 21 de minute, reprezentând aproape două treimi din ediție.

O știre a relatat despre situația din Georgia, unde protestele opoziției au continuat să se extindă în mai multe orașe, fiind susținute de studenți și alte categorii sociale. O altă știre s-a referit la o nouă lege prin care Parlamentul intenționează să sprijine agricultorii afectați de secetă. Alte subiecte au vizat proiectul bugetului de stat pentru 2025; aprobarea Consiliului Superior al Magistraturii (CSM) pentru inițierea urmăririi penale împotriva unui judecător de către procurorul general Ion Munteanu; evaluarea progreselor Republicii Moldova în domeniile economiei, securității și energiei, discutate în cadrul celei de-a opta reuniuni Uniunea Europeană (UE) – Republica Moldova, desfășurată la Bruxelles.

În ceea ce privește sursele citate în cele 10 materiale, patru au inclus câte o sursă citată direct, o știre a citat 2 surse, altele – câte 3, 4 și 5 surse, iar una a citat direct 9 surse. La capitolul reprezentării de gen, din totalul de 27 de surse citate direct, 14 au fost bărbați și 13 femei, indicând o distribuție relativ echilibrată între genuri.

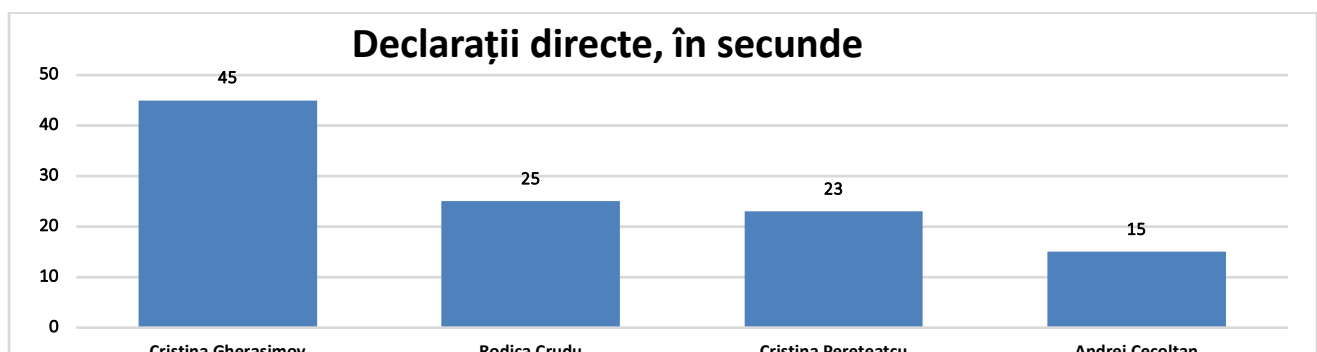

Moldova 1 a abordat diverse surse în știrile sale: președinți de țări, politicieni din România, reprezentanți ai Guvernului Republicii Moldova, agricultori, cetățeni, jurnaliști, profesori, politologi și alții. În ceea ce privește reprezentanții administrației publice centrale, aceștia au fost citați direct într-un singur material difuzat de postul public de televiziune:

- Cristina Gherasimov, viceprim-ministră pentru integrare europeană (45 de secunde);
- Rodica Crudu, secretar de stat pentru integrare europeană (25 de secunde);
- Cristina Pereteatcu, secretară de stat, Ministerul Energiei (23 de secunde);
- Andrei Cecoltan, secretar de stat, Ministerul Afacerilor Interne (15 secunde).

De asemenea, oficialități externe au beneficiat de citare directă în știrile Moldova 1, printre care:

- Marian Enache, președintele Curții Constituționale a României (CCR);
- Marcel Ciolacu, președintele Partidului Social Democrat din România (PSD);
- George Simion, președintele Alianței pentru Unirea Românilor (AUR);
- Ilie Bolojan, președintele interimar al Partidului Național Liberal din România (PNL);
- Elena Lasconi, președinta Uniunii Salvați România (USR);
- Salome Zurabișvili, președinta Georgiei;
- Baiba Braze, ministra de externe a Letoniei.

Analiza calitativă

Știrile, interviurile și reportajele difuzate de Moldova 1 au abordat o gamă variată de subiecte, jumătate din ele referindu-se la România – alegerile și Ziua Națională. Nicio știre nu a avut un caracter conflictual. Un aspect relevant este difuzarea a 2 interviuri în buletinul informativ.

- Primul interviu a fost realizat cu Andrei Țăranu, profesor de științe politice, care a comentat decizia Curții Constituționale a României, cei doi candidați calificați în turul doi al alegerilor prezidențiale, precum și impactul acestor alegeri asupra Republicii Moldova.
- Al doilea interviu l-a avut în calitate de invitat pe jurnalistul Moldova 1, Radu Osipov, care a vorbit despre modul în care cei peste 81.000 de moldoveni din Republica Moldova au votat la alegerile parlamentare din România. În cadrul discuției au fost analizate rezultatele alegerilor și partidele politice care au acces în Legislativ.

În ambele interviuri, prezentatoarea a adresat întrebări echidistante și a moderat discuțiile într-un mod neutru.

La capitolul abateri deontologice, trebuie menționat că în cadrul a 3 știri cu tematică externă – „*Turul 2 pe 8 decembrie*”, „*Rezultatele la parlamentare*”, „*Protestele se extind în Georgia*” – Moldova 1 a difuzat imagini video preluate, dar fără a menționa sursa.

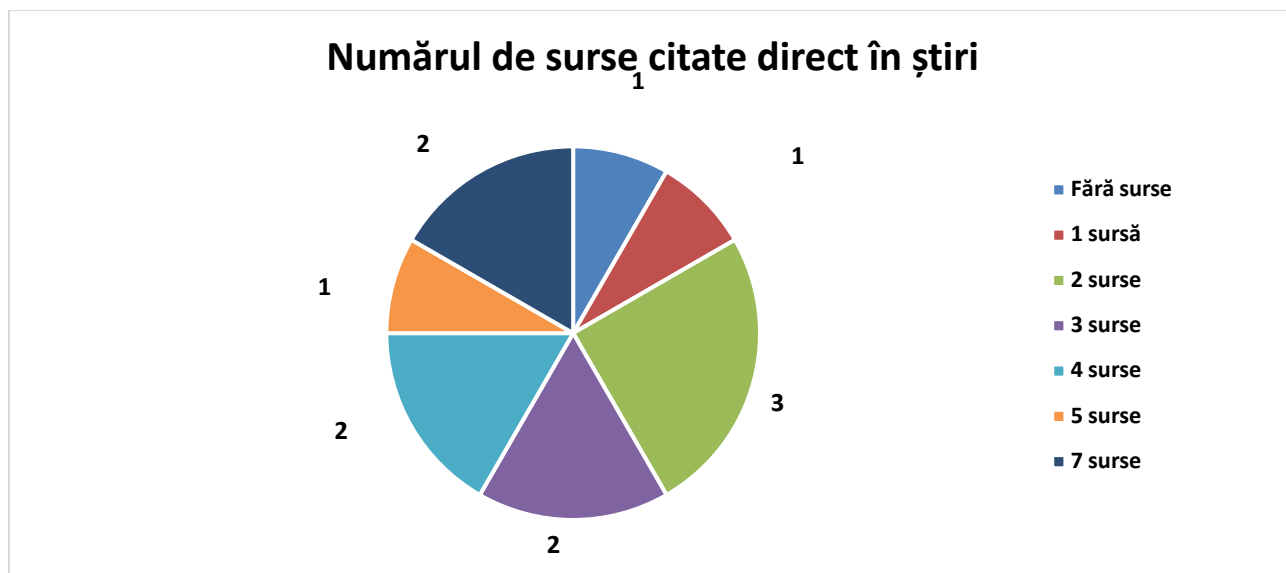
3 decembrie 2024

Analiza cantitativă

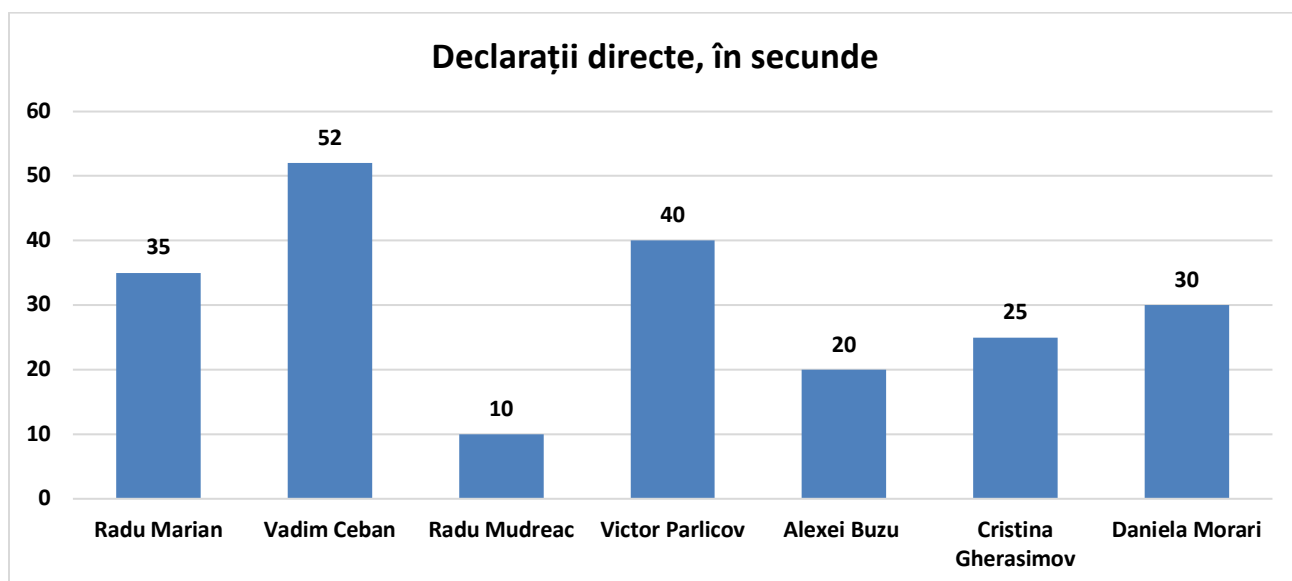
Buletinul informativ din 3 decembrie a inclus 12 materiale, dintre care 10 știri, un reportaj și un interviu. Temele sociale au predominat în 7 materiale, iar cele externe - în alte 3. Subiectele abordate au variat de la aprovizionarea cu gaze naturale a cetățenilor Republicii Moldova și căderea unei drone pe teritoriul țării, până la procesul de aderare a Republicii Moldova la UE și turul doi al alegerilor prezidențiale din România. Alte subiecte s-au referit la campania „16 fețe ale violenței,” decizia Curții Constituționale a Georgiei de a nu invalida alegerile, schimbarea cauciucurilor autoturismelor în sezonul de iarnă, riscul de amendare a rețelei TikTok de către UE și un reportaj despre o persoană cu nevoi speciale. Interviul „Aderarea la UE, noi pași” a fost realizat cu Lucia Vieru, jurnalistă Moldova 1, aflată la Bruxelles, unde a urmărit îndeaproape desfășurarea procesului de screening. În cadrul discuției, ea a explicat ce presupune acest proces, cum decurg negocierile de aderare, care sunt pașii următori și alte aspecte relevante legate de parcursul Republicii Moldova către UE.

Protagonistii materialelor au fost diverși: reprezentanți ai Guvernului (Alexei Buzu, Cristina Gherasimov, Victor Parlicov) și Parlamentului (Radu Marian, Radu Mudreac). Totodată, în știri au fost citați direct cetățeni, politicieni români, șefi de state, eurodeputați, primari, ambasadori, polițiști, actori, jurnaliști și persoane cu nevoi speciale.

Sursele citate direct au lipsit dintr-o știre, iar în cazul altora distribuția a fost diversă, inclusiv până la 7 surse citate direct în cazul a 2 materiale. Din cele 38 de surse citate direct în total, 22 au fost bărbați și 16 femei.

În cazul citării directe, deputatul Partidului Acțiune și Solidaritate (PAS) Radu Marian a avut o intervenție de 35 de secunde; directorul Moldovagaz, Vadim Ceban, a avut două intervenții directe de 52 de secunde în total; deputatul Blocului Comuniștilor și Socialiștilor (BCS) Radu Mudreac a fost citat timp de 10 secunde; Victor Parlicov, pe atunci ministru al Energiei, a intervenit timp de 40 secunde. La fel, într-o altă știre, cu câte o intervenție directă au fost citați ministrul Muncii și Protecției Sociale, Alexei Buzu (20 de secunde), viceprim-ministra pentru integrare europeană, Cristina Gherasimov (25 de secunde) și Daniela Morari, șefa misiunii Republicii Moldova pe lângă UE (30 de secunde).

Analiza calitativă

În ediția „Mesager” din această zi, Moldova 1 a abordat evenimentele într-o manieră preponderent neutră și echidistantă. Dintre cele 12 materiale difuzate, doar unul a avut un caracter conflictual. Știrea intitulată „Audierile scumpirii gazului” a relatat despre consultările publice organizate în Parlament pe tema aprovizionării cu gaze naturale, subliniind că „...autoritățile admit că s-au comis mai multe greșeli în procesul de asigurare și stocare a gazelor, însă evită să indice cine poartă responsabilitatea pentru situația creată”. Reporterii au asigurat echidistanța, oferind dreptul la replică tuturor părților vizate – reprezentanți ai Guvernului, ai Moldovagaz și ai fracțiunilor parlamentare PAS și BCS.

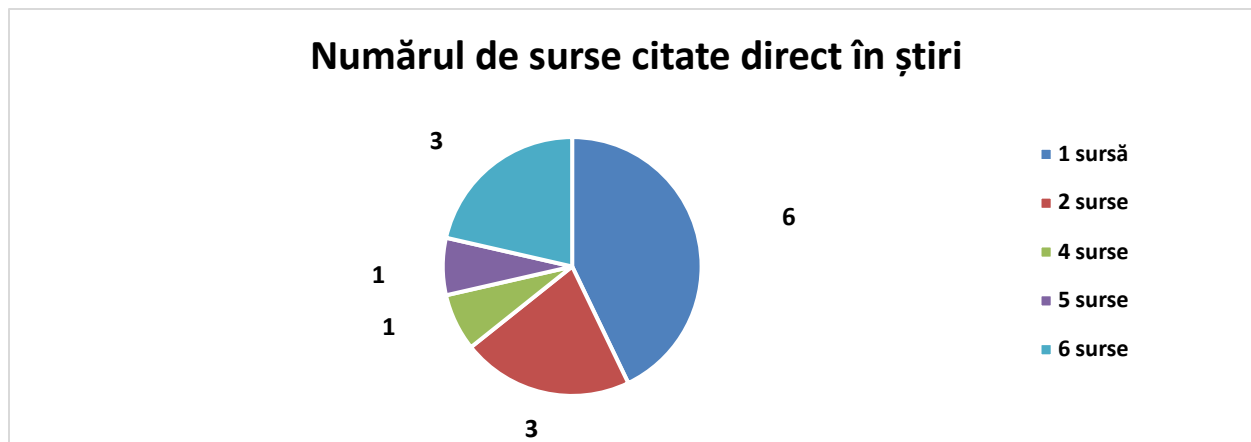
În cazul a 2 știri externe, „TikTok riscă amendă” și „Curtea a respins solicitarea” de a invalida alegerile din Georgia, Moldova 1 **nu a menționat sursele de unde a preluat imaginile video difuzate.**

4 decembrie 2024

Analiza cantitativă

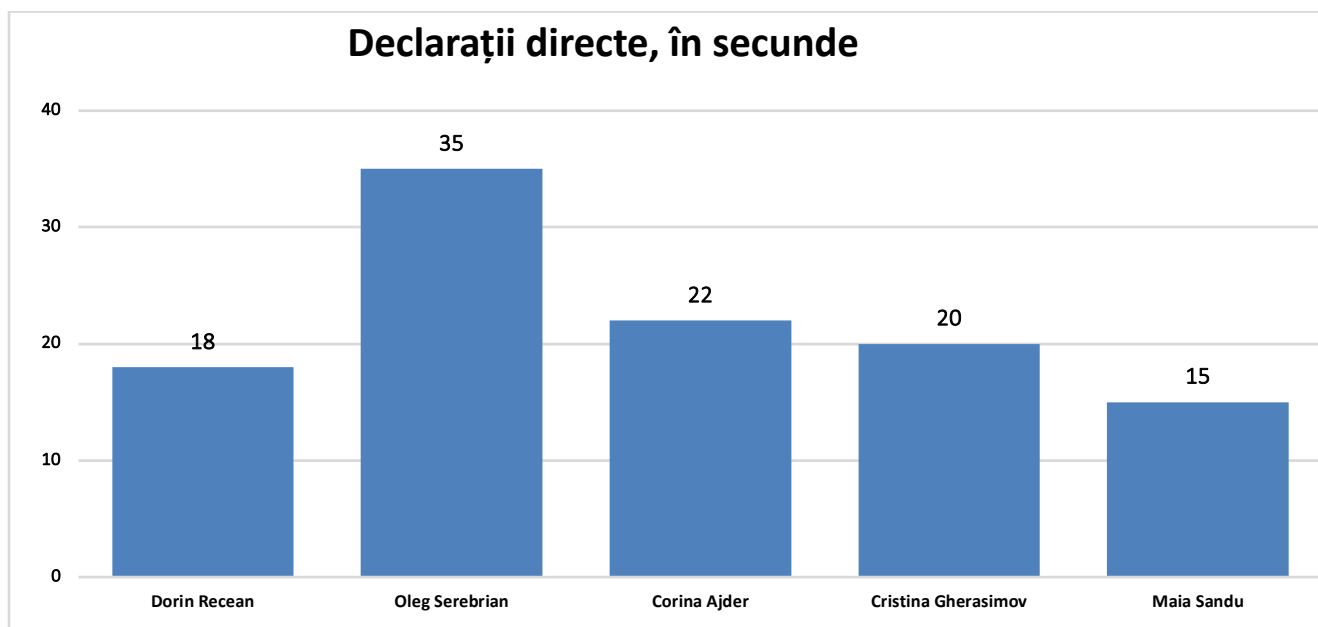
Ediția din 4 decembrie a cuprins 12 știri și 2 reportaje, 5 din ele cu tematică socială. 4 știri externe au informat despre protestele din Georgia, situația dificilă de pe frontul din Ucraina, crearea coaliției de guvernare în România și colapsul energetic din Cuba. Alte știri au abordat Gala comunității etnice, povestea Mariannei Tihu, o persoană cu nevoi speciale, percepțiile europenilor privind integrarea europeană a Republicii Moldova, proiectul de lege care permite notarilor să înregistreze căsătorii, măsurile bugetare pentru 2025, majorarea bugetului pentru compensații la energie, posibilitatea instituirii stării de urgență în domeniul energetic de către autoritățile autoprocimate transnistrene, precum și nemulțumirea profesorilor față de majorările salariale anunțate de Guvern.

Buletinul de știri s-a remarcat prin diversitatea surselor citate direct și a avut cele mai multe știri în care au fost citați direct reprezentanți ai autorităților publice centrale (5 din 14). Printre surse s-au mai numărat cetățeni, jurnaliști, președinți de state, politicieni români, reprezentanți ai Guvernului și Președinției Republicii Moldova, persoane cu dizabilități, membri ai minorităților etnice, profesori, sindicaliști și artiști. Din totalul celor 33 de surse citate direct, 16 au fost bărbați și 17 femei.

Prim-ministrul Dorin Recean a apărut într-o știre cu o intervenție directă de 18 secunde. Vicepremierul pentru Reintegrare, Oleg Serebrian, a avut o intervenție directă de 35 de secunde în cadrul unei alte știri. Corina Ajder, secretară de stat în cadrul Ministerului Muncii și Protecției Sociale, a fost citată cu o declarație de 22 de secunde, iar Cristina Gherasimov, viceprim-ministră pentru integrare europeană, a avut o intervenție de 20 de secunde. Președinta Maia Sandu a fost citată direct într-un reportaj timp de 15 secunde.

Analiza calitativă

Dintre cele 14 materiale difuzate, unul a avut un caracter conflictual. Este vorba de știrea „Profesorii sunt nemulțumiți” (**generalizare**), care a abordat nemulțumirile cadrelor didactice față de majorările salariale anunțate de Guvern. Profesorii au catalogat majorarea drept insuficientă, iar sindicalistii au anunțat că vor discuta această problemă cu parlamentarii. Jurnaliștii de la Moldova 1 i-au asigurat premierului Dorin Recean dreptul la replică, care a declarat că „toată lumea are nevoie de salarii mari și autoritățile caută soluții”.

O altă știre, „Apartament ars în întregime”, a relatat despre un incendiu din sectorul Ciocana al Capitalei, unde un apartament a fost complet distrus de flăcări. **Moldova 1 a optat pentru dramatizarea situației, utilizând o coloană sonoră ce a amplificat emoțiile și a accentuat tragedia familiei afectate.** Această abordare editorială a pus accent pe dimensiunea emoțională a evenimentului, în detrimentul unei relatări factologice.

De asemenea, în toate cele 4 știri externe – „Lupta pentru libertate” (Georgia), „Situația dificilă pe front” (Ucraina), „Coaliția pentru stabilitate” (România), „Un nou colaps energetic în Cuba” – Moldova 1 nu a indicat sursa imaginilor video difuzate.

Analiza cantitativă

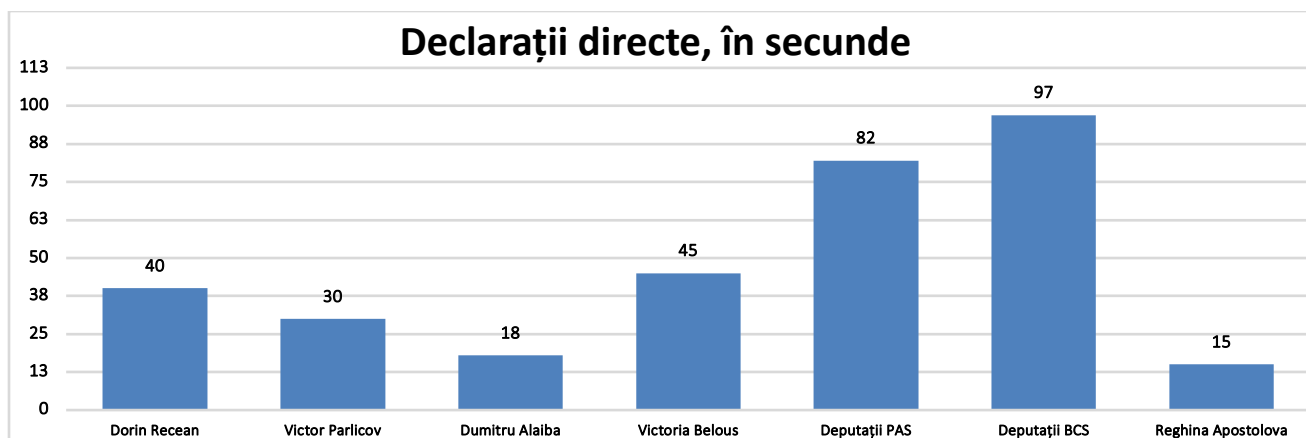
În ediția „Mesager” din 5 decembrie au fost difuzate 14 materiale - 13 știri și 1 reportaj. 3 dintre acestea au abordat evenimente internaționale: demisia guvernului din Franța, sancțiunile aplicate de Ucraina împotriva guvernului georgian și sprijinul exprimat de PSD și liderul formațiunii, Marcel Ciolacu, pentru Elena Lasconi în turul doi al alegerilor prezidențiale din România.

2 știri s-au concentrat pe criza energetică din Republica Moldova, relatându-se despre demiterile lui Victor Parlicov, Victor Bînzari și Oleg Tofilat, precum și intenția premierului Dorin Recean de a solicita Parlamentului instituirea stării de urgență în sectorul energetic. Alte 3 știri au vizat subiecte politice interne, inclusiv moțiunea de cenzură a BCS, votarea bugetului de stat pentru 2025 în primă lectură și ingerințele Rusiei în Republica Moldova.

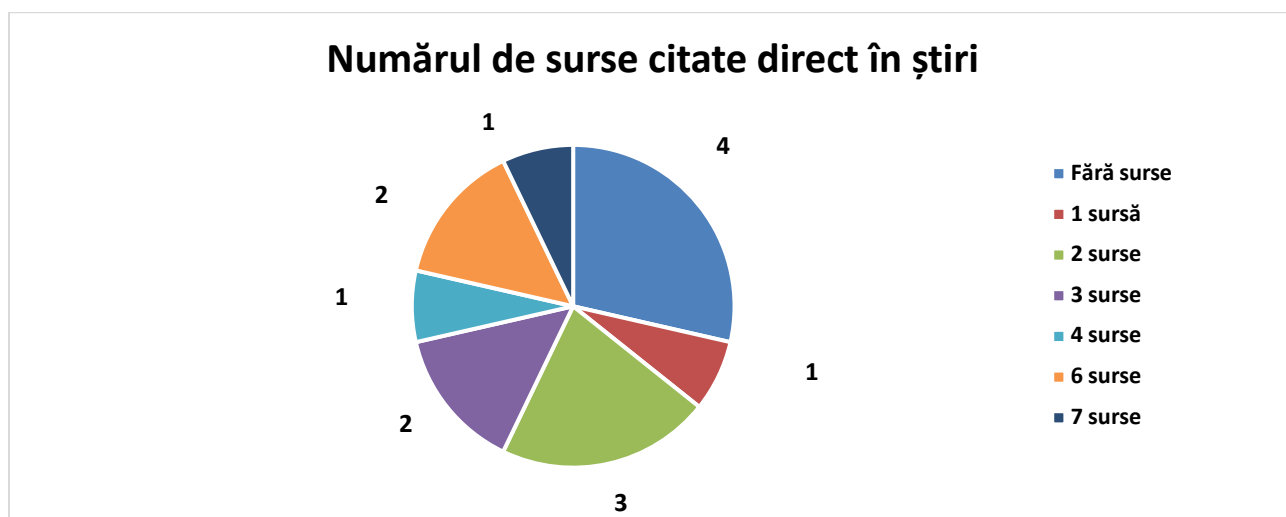
Printre alte subiecte prezentate în buletinul informativ s-au numărat: reținerea unui angajat al Primăriei Chișinău într-un dosar de corupție, arestarea unui membru al organizației criminale „Patron” și a unui cetățean moldovean implicat în facilitarea intrării ilegale a unui grup de ucraineni în Moldova, deschiderea unui centru pentru persoane fără adăpost, sprijinul UE pentru 45 de antreprenori moldoveni, precum și un reportaj cultural dedicat scriitorului, scenaristului și dramaturgului Mihai Poiată, care a lansat o expoziție de fotografii la vârsta de 78 de ani.

Postul public de televiziune a făcut cel mai des trimitere la oficialități moldovenești drept surse ale știrilor. În 7 din cele 14 materiale a fost menționată, citată direct sau indirect cel puțin o astfel de sursă. În același timp, în această ediție au fost citați sau au figurat cei mai mulți politicieni și deputați din Parlamentul Republicii Moldova. Premierul Dorin Recean și deputata BCS Diana Caraman au fost protagoniști în câte 2 știri fiecare. Printre alți funcționari și demnitari citați direct în materiale s-au numărat: ministrul de atunci al Energiei, Victor Parlicov; ministrul Dezvoltării Economice și Digitalizării, Dumitru Alaiba; ministra Finanțelor, Victoria Belous; deputații PAS Radu Marian, Mihai Druță, Marcela Adam, Lilian Carp și Vasile Șoimaru; deputații BCS Petru Burduja, Inga Sibova și Adrian Albu, deputata independentă Reghina Apostolova. Printre alte surse citate direct s-au numărat cetățeni, jurnaliști, persoane fără adăpost, scriitori, antreprenori, președinți de țări și ambasadori.

Premierul Dorin Recean a avut două intervenții de 40 de secunde în total. Victor Parlicov a beneficiat de o intervenție de 30 de secunde, iar Dumitru Alaiba de 18 secunde. Ministra Finanțelor, Victoria Belous, a avut o intervenție de 45 de secunde. Cei cinci deputați PAS au fost citați direct timp de 82 de secunde în total, iar cei patru deputați BCS au avut un total de 97 de secunde de intervenții directe. Deputata independentă Reghina Apostolova a avut o intervenție de 15 secunde.

4 știri din 14 nu au citat nicio sursă. O știre a inclus o sursă directă, 3 știri au citat câte 2 surse, două – 3 surse, una – 4 surse, două știri – 6 surse, iar una – 7 surse citate direct. Din cele 36 de surse citate direct, 27 au fost bărbați și 9 femei.

Analiza calitativă

În buletinul din 5 decembrie, reprezentanții autorităților centrale, ai PAS și ai BCS au beneficiat de cea mai mare vizibilitate, atât prin timpul alocat citării directe, cât și prin numărul de știri în care au fost menționați și/sau citați direct.

Fiecare a treia știre nu a avut surse citate direct sau a fost redactată în baza unei singure surse. Multe dintre acestea ar fi putut fi extinse prin abordarea unor surse suplimentare, includerea opiniilor alternative sau prin furnizarea unui context mai detaliat asupra problematicii abordate.

4 știri au avut caracter conflictual:

- „*Demiteri în sistemul energetic*”. Știrea a relatat despre demiterile din sectorul energetic ale ministrului Energiei, Victor Parlicov, directorului Energocom, Victor Bînzari, și membrului Consiliului de Observatori al Moldovagaz Sergiu Tofilat. Tuturor li s-a oferit dreptul la replică.
- „*BCS a depus moțiune de cenzură*”. Materialul a inclus declarații atât din partea reprezentantului BCS (Petru Burduja), cât și din partea PAS (Radu Marian).
- „*Bugetul, votat în primă lectură*”. Reportajul a transmis declarațiile ministrei Finanțelor, precum și ale reprezentanților fracțiunilor parlamentare (PAS, BCS și independenți).
- „*Ingerința Moscovei în Republica Moldova*”. Știrea a relatat despre acuzațiile Serviciului rus de Informații Externe privind presupusa influență a UE asupra Moldovei. Materialul a inclus reacțiile deputaților din Parlament și a reprezentanților UE în Republica Moldova. În cadrul acestei știri, jurnaliștii Moldova 1 au menționat că „*Afirmațiile serviciilor rusești au stârnit amuzamentul ambasadorului UE în R. Moldova*” (**amestec al faptelor cu opiniile**), fără a preciza la ce mai exact se face referire.

În cazul știrilor externe - „*Guvernul Franței demis*”, „*Sancțiuni guvernului georgian*” și „*Ciolacu o va susține pe Lasconi*” - **Moldova 1 nu a indicat sursa imaginilor video difuzate.**

6 decembrie 2024

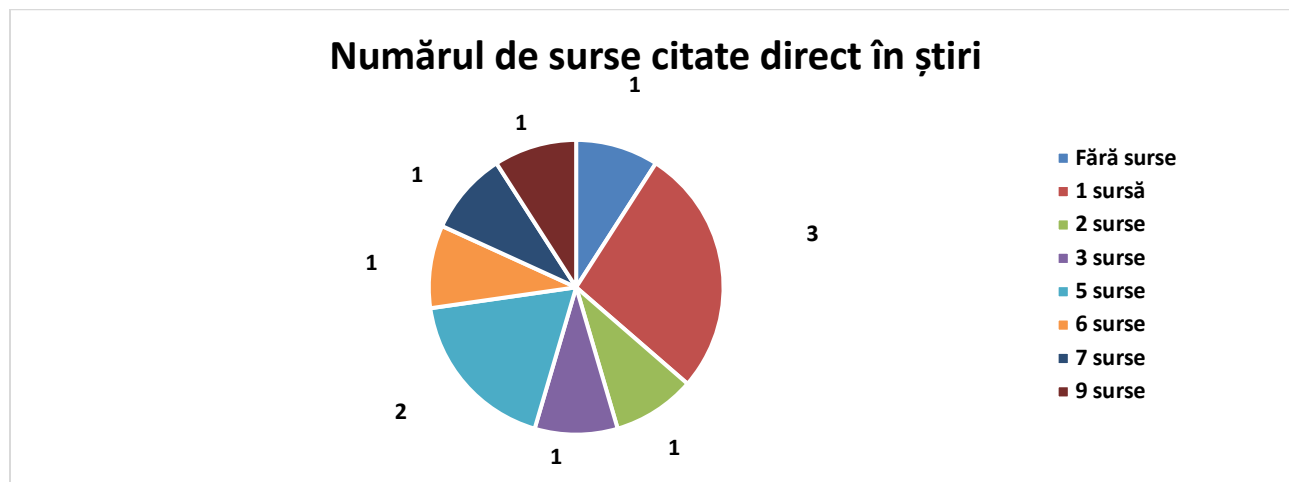
Analiza cantitativă

Ediția din 6 decembrie a inclus 9 știri și 2 reportaje. 4 știri s-au referit la alegerile din România – prezidențiale și parlamentare –, dintre care 3 au deschis buletinul informativ. Alte 3 știri și un interviu au avut drept tematică evenimente internaționale: o știre și un interviu cu profesorul Corneliu Bjola, despre decizia CCR de a anula primul tur al alegerilor prezidențiale; protestele în Georgia continuă, iar guvernarea a interzis vânzarea focurilor de artificii; aprinderea luminițelor de pe bradul de la Casa Alba și cel din New York. Jurnaliștii au mai informat despre starea de urgență din regiunea transnistreană; fonduri europene accesate de Consiliul Raional Soroca pentru reparația drumurilor, dar care trebuiesc întoarse pentru că agentul economic care efectua lucrările a falimentat; amenzi de aproape nouă milioane de lei aplicate de Centrul Național Anticorupție (CNA) pentru corupere electorală; creșterea tarifului la gazele naturale; lansarea campaniei „În brațele mamei” de către misiunea socială „Diaconia”; premiera spectacolului „Spărgătorul de nuci” de la teatrul „Anton Cehov”.

Niciunul din cele 11 materiale nu a avut drept protagoniști reprezentanți ai administrației publice centrale și doar una („*Nevoiți să restituie bani europeni*”) a inclus reprezentanți ai administrației publice locale. Printre sursele citate direct în știri au fost politicieni români, șefi de state, profesori, jurnaliști, primari, președinți de raioane, oficiali georgieni, antreprenori, actori, regizori, cetățeni.

Din cadrul autorităților locale au fost citați direct primarul satului Vasilcău, Tudor Golub, și președintele raionului Soroca, Veaceslav Rusnac, cu câte o intervenție de 25 de secunde fiecare.

Sursele citate direct au lipsit dintr-o știre. Trei știri au citat direct câte o sursă, o știre a citat 2 surse, una – 3 surse, două – 5 surse, una – 6 surse, una – 7 surse, iar una a inclus 9 surse citate direct. În acest caz, jurnaliștii au reușit să asigure echilibrul de gen: 20 de surse au fost bărbați și alte 20 au fost femei.

Analiza calitativă

O știre intitulată „*Nevoiți să restituiți banii europeni*” a abordat un subiect de natură conflictuală, legat de situația din raionul Soroca. Materialul relatează despre accesarea fondurilor europene pentru reparația unui drum, bani ce nu au fost valorificați. În consecință, Consiliul Raional Soroca trebuie să returneze peste 14 milioane de lei, bani oferiți de UE. Potrivit reprezentanților administrației publice locale, responsabilitatea pentru situația creată îi revine agentului economic care a falimentat și nu a finalizat lucrările.

În știre au fost citați primarul satului Vasilcău, Tudor Golub, președintele raionului Soroca, Veaceslav Rusnac, și cetățeni din raion. Totuși, având în vedere natura conflictuală a subiectului și faptul că agentul economic a fost vizat direct, **postul Moldova 1 avea obligația să-i ofere acestuia dreptul la replică**, ceea ce nu s-a întâmplat, încălcând astfel normele deontologice profesionale.

Totodată, ca și în cazul buletinelor informative din zilele precedente, în cele 3 știri internaționale – „*România, alegerile se vor repeta*”, „*Georgia, în foc de artificii*”, „*SUA, în haine de sărbătoare*” – în care a folosit imagini video preluate, Moldova 1 **nu a menționat sursa primară a acestora**.

7 decembrie 2024

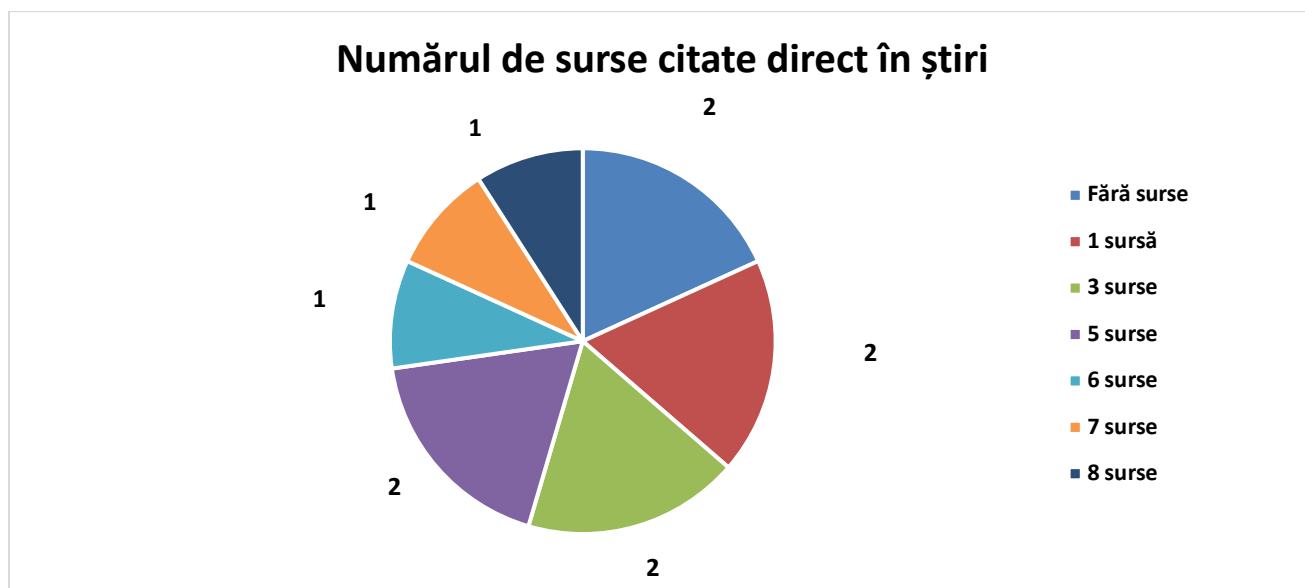
Analiza cantitativă

Buletinul din 7 decembrie a inclus 8 știri și 3 reportaje, abordând o varietate de subiecte. Primele 3 știri s-au axat pe alegerile din România: 2 dintre ele au vizat perchezițiile organizate după scrutin, iar una a relatat despre moldovenii din Republica Moldova care au mers la vot, deși alegerile fuseseră anulate cu o zi înainte.

Dintre cele 8 știri, 4 externe s-au referit la perchezițiile în cazul unui presupus finanțator al campaniei lui Călin Georgescu; redeschiderea catedralei Notre-Dame din Paris după incendiul din 2019; situația de pe frontul din Ucraina; lotul de avioane F-16, oferite Ucrainei de către Danemarca. Alte 3 materiale s-au concentrat pe teme sociale: târgul internațional de caritate Charity Bazaar, organizat la Palatul Republicii; lecțiile de limbă română pentru refugiații străini; povestea Ecaterinei Begu, o persoană nevăzătoare. Un material a vizat ajutoarele pentru fermierii moldoveni, acordate printr-un program al ONU, iar un reportaj a relatat despre un spectacol dedicat „Marii Uniri” la Biblioteca „Onisifor Ghibu” din Chișinău.

Oficialitățile și reprezentanții administrației publice centrale și locale nu au fost menționați sau citați direct în niciunul din cele 11 materiale. Printre sursele citate direct în această ediție a buletinului informativ au figurat cetățeni, jurnaliști, antreprenori, refugiați, scriitori, profesori, elevi, ambasadori, politicieni români etc.

2 știri nu au citat direct surse, alte 2 au citat câte o sursă directă, iar o știre a avut 8 surse. Din numărul total de 39 de persoane, 23 au fost bărbați și 16 femei.

Analiza calitativă

În general, Moldova 1 a reflectat informația într-un mod neutru și echidistant. Unul dintre cele 11 materiale monitorizate a avut un caracter conflictual: „Percheziții după alegeri”. Știrea relatează despre faptul că, la o zi după anularea alegerilor prezidențiale din România de către CCR, în București și mai multe județe au avut loc percheziții legate de presupusa finanțare a campaniei candidatului independent Călin Georgescu. Moldova 1 a inclus declarația directă a celui vizat, însă a recurs la **amestec al faptelor cu opiniile**, menționând despre „Georgescu, a cărui victorie șocantă a ridicat semne de întrebare cu privire la rezultat...”, ceea ce poate fi calificat drept o judecată de valoare.

De asemenea, în toate cele 4 știri externe – „Percheziții după alegeri”, Redeschiderea catedralei Notre-Dame, „Bombardamente constante în Ucraina” și „Avioane F-16 pentru Ucraina” – postul public de televiziune a preluat imagini video de pe alte platforme fără a indica sursa primară a acestora.

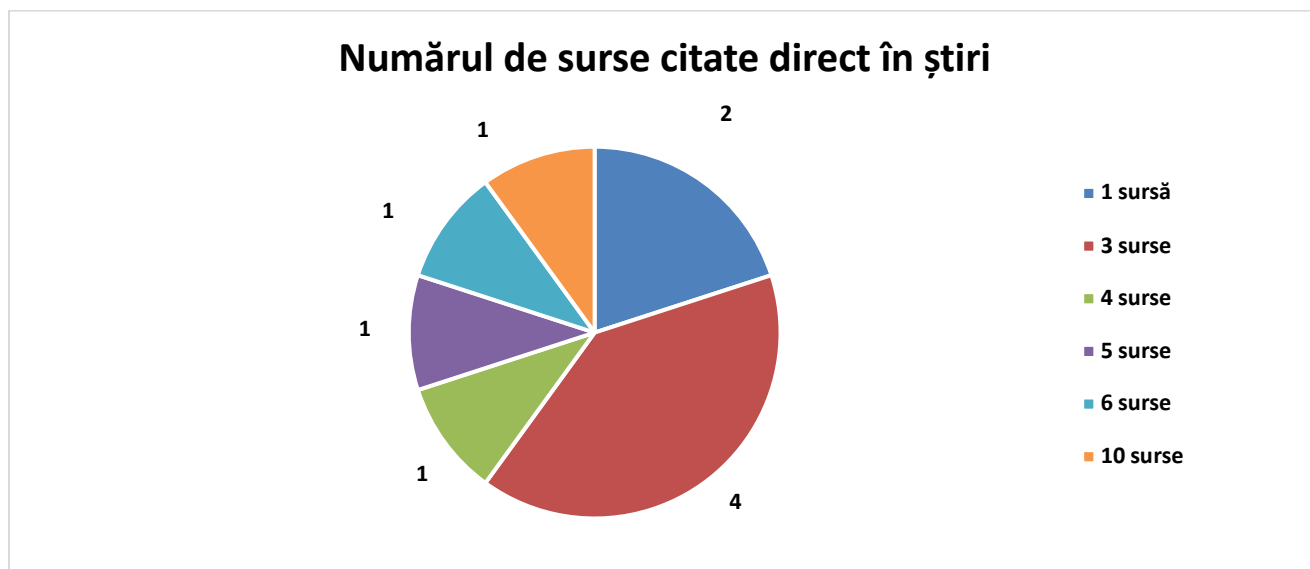
8 decembrie 2024

Analiza cantitativă

Ediția din 8 decembrie a inclus 10 materiale: 7 știri și 3 reportaje. 5 dintre acestea au vizat evenimentele externe printre care: perchezițiile și reținerile în contextul alegerilor prezidențiale din România; ce cred românii despre anularea alegerilor prezidențiale; căderea regimului lui Assad în Siria; redeschiderea catedralei Notre-Dame din Paris; protestele din Georgia. Celelalte 5 materiale, cu tematică socială, s-au referit la: 30 de ani de la crearea autonomiei găgăuze și de ce limba găgăuză este pe cale de dispariție; centrul social din satul Copceac; meșterul popular Ilie Spînu, care duce meseria de lemnar mai departe; deschiderea parcului de lumini de la „Moldexpo”; „Academia lui Moș Crăciun”.

Ca și buletinul informativ din ziua precedentă, „Mesagerul” din 8 decembrie nu a citat autoritățile centrale și doar în cazul unei singure știri a citat direct o autoritate publică locală, pe primarul satului Copceac, Oleg Garizan, care a avut o intervenție de 25 de secunde. Printre alte surse citate direct s-au numărat politicieni români, analiști politici și jurnaliști români, economiști, primari, ambasadori, episcopi francezi, președinți de țări, meșteri populari, cetățeni etc.

2 din cele 10 materiale au citat câte o sursă; patru materiale au avut câte 3 surse citate direct, un material a inclus 4 surse; unul – 5 surse. 25 de surse din 39 au fost bărbați, iar alte 14 - femei.

Analiza calitativă

Tematica socială și cea externă au predominat în conținutul ediției informative din 8 decembrie. Doar o știre din 10 a citat un reprezentant al autorităților locale. Autoritățile centrale, deputați și/sau politicieni moldoveni au lipsit în calitate de surse.

Știrea cu titlul „*Percheziții și audieri în România*”, a avut caracter conflictual. Reporterii au menționat despre faptul că alegerile parlamentare din România rămân validate, iar Biroul Electoral Central (BEC) urmează să respingă mai multe cereri privind invalidarea scrutinului legislativ în temeiul că acestea au fost depuse prea târziu. Între timp, raidurile poliției continuă în mai multe localități cu privire la fraudarea alegerilor prezidențiale. Moldova 1 a garantat replica tuturor celor care au fost vizați: Horațiu Potra (reținut), un martor în dosar, dar și lui Călin Georgescu.

Totodată, ca și în cazul celorlalte ediții ale buletinului informativ, în cele 5 materialele cu tematică externă – „*Percheziții și audieri în România*”, „*Românii despre anularea votului*”, „*Răsturnarea regimului Assad*”, „*Catedrala și-a deschis ușile*” și „*Protestele continuă în Georgia*” – postul public de televiziune a **preluat imagini video de pe alte platforme fără să indice sursa primară a acestora.**

Emisiuni

[Emisiunea „În context” \(2 decembrie 2024\)](#)

Autor: Radu Osipov

Durață: 39 minute 54 secunde

„În context” este o emisiune de autor, difuzată de Moldova 1 în zilele de luni, marți și miercuri, în care jurnalistul Radu Osipov analizează cele mai importante știri și evenimente recente. Emisiunea combină sinteze și analize cu dezbateri alături de invitați în studio sau intervenții prin telefon și online.

Ediția din 2 decembrie a început cu o sinteză, realizată de Radu Osipov, despre rezultatele alegerilor parlamentare din România, în urma cărora 7 partide politice au acces în viitorul parlament. În direct, jurnalista Moldova 1 Victoria Pădure a oferit detalii despre scorurile obținute de partide, viitoarea structură a parlamentului român, distribuirea mandatelor, posibile alianțe politice și modul în care moldovenii din Republica Moldova au votat la alegerile parlamentare din România.

Discuția din studio a continuat cu analiștii politici Mihai Isac și Nicolae Negru, cărora li s-a alăturat, prin telefon de la București, expertul român Sorin Ioniță. Ei s-au referit la turul doi al alegerilor prezidențiale din România, renumărarea voturilor din primul tur pentru alegerile prezidențiale, șansele candidaților Elena Lasconi și Călin Georgescu pentru turul doi, rezultatele acumulate de partidele suveraniste (SOS, POT, AUR) la alegerile parlamentare, dezinformarea și propaganda politică pe rețelele sociale (în special TikTok), cum au votat moldovenii pentru alegerile prezidențiale și parlamentare din România și posibilele coaliții de guvernare în viitorul parlament al României.

Al doilea subiect al emisiunii a fost despre cea de-a 8-a reuniune a Comitetului de Asociere Republica Moldova – UE, desfășurată la Bruxelles pe 2-3 decembrie. Moderatorul a discutat cu jurnalista Lucia

Vieru, care a intervenit în direct din Bruxelles pentru a detalia principalele aspecte ale reuniunii: evaluarea progreselor Moldovei pe drumul integrării europene, concluziile UE privind implementarea agendei europene de către Moldova și posibilele perspective legate de noua componentă a Comisiei Europene.

În ansamblu, autorul emisiunii a prezentat informațiile într-un mod neutru, adresând întrebări relevante și moderând discuțiile cu echidistanță și profesionalism.

[Emisiunea „În context” \(3 decembrie 2024\)](#)

Autor: Radu Osipov

Durată: 40 minute 51 secunde

Ediția din 3 decembrie a emisiunii „În context” a abordat două subiecte de actualitate: criza gazelor naturale din Republica Moldova și alegerile prezidențiale și parlamentare din România.

Emisiunea a început cu o știre (difuzată și în „Mesager”-ul din aceeași zi) despre posibila majorare a tarifelor la gaze, greșelile autorităților în achiziționarea acestora pentru sezonul rece și discuțiile din Parlament pe această temă. Au fost incluse declarații directe ale deputatului PAS Radu Marian, ale directorului Moldovagaz, Vadim Ceban, și ale lui Victor Parlicov, pe atunci ministru al Energiei. A urmat un vox populi, în care mai mulți cetățeni și-au exprimat opiniile despre posibila creștere a tarifelor.

În continuare, în studio, moderatorul a discutat subiectul cu analistul politic Valeriu Pașa și experta în energetică Eugenia Gusilov. Ei s-au referit la politizarea prețurilor la gaze și șantajul Gazpromului asupra Republicii Moldova; care este momentul oportun pentru achiziția de gaze naturale; strategiile țărilor europene privind aprovizionarea cu gaze; liberalizarea pieței energetice după modelul României; compensații pentru consumatori pentru consumul de gaze. Discuțiile au inclus și aspecte legate de șantajul exercitat de Moscova prin intermediul gazelor naturale și aprovizionarea regiunii transnistrene.

Partea a doua a emisiunii s-a concentrat pe alegerile din România, atât cele prezidențiale, cât și cele parlamentare. A fost inclusă o știre despre audierea reprezentanților TikTok de către Comisia Europeană în contextul influenței rețelei sociale asupra alegerilor, cu declarațiile eurodeputatei Maria Grapini și ale reprezentantelor platformei. De asemenea, a fost analizată posibila coaliție formată de PSD, PNL, USR și UDMR pentru viitorul guvern al României. Declarațiile liderului interimar PNL, Ilie Bolojan, au fost prezentate direct, acesta îndemnând românii să voteze pentru Elena Lasconi în turul doi al alegerilor prezidențiale. Moderatorul a continuat discuția în studio cu Valeriu Pașa și, prin Skype, cu politologul Sergiu Mișcoiu, aflat la București. Printre subiectele analizate s-au numărat: rezultatele alegerilor parlamentare și prezidențiale din România; care ar fi impactul acestor alegeri asupra Republicii Moldova; șansele candidaților din turul doi – Elena Lasconi și Călin Georgescu; comportamentul politic al PSD și rolul său în contextul alegerilor prezidențiale; interferențele Rusiei în procesul electoral din România.

Autorul emisiunii a moderat discuția din studio neutru și echidistant, fără abateri deontologice evidente. Cu toate acestea, s-a remarcat momentul când **moderatorul a permis invitațiilor din studio**

să facă campanie electorală explicită pentru un anumit candidat în turul doi al alegerilor prezidențiale din România.

Emisiunea „În context” (4 decembrie 2024)

Autor: Radu Osipov

Durată: 37 minute 38 secunde

Emisiunea a fost structurată în două secțiuni. Prima parte a abordat subiectul coaliției de guvernare pro-UE și Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO), formată după alegerile parlamentare din România, din care fac parte PSD, PNL, USR, Uniunea Democrată Maghiară din România (UDMR) și reprezentanții minorităților naționale, și rezultatele primului tur al alegerilor prezidențiale. Au fost incluse declarațiile președintelui interimar al PNL, Ilie Bolojan, despre viitoarea coaliție de guvernare, ale lui Călin Georgescu privind NATO și rolul acestei organizații, precum și ale Elenei Lasconi, despre beneficiile apartenenței României la structurile europene și euro-atlantice. Ulterior, moderatorul a purtat discuții în studio cu expertul Sorin Ioniță și online cu Tatiana Cojocari, expertă în sociologie. Subiectele abordate au inclus: viitoarea coaliție din România, situația internă din PSD, cei doi candidați pentru turul doi al alegerilor prezidențiale – Elena Lasconi și Călin Georgescu – programele lor electorale, campania de dezinformare desfășurată pe TikTok de către candidatul Georgescu, interferența Rusiei în alegerile din România și Republica Moldova, modul în care moldovenii au votat în alegerile prezidențiale din România, curentul suveranist și implicațiile acestuia asupra României, războiul hibrid al Rusiei în regiune, precum și desecretizarea de către Klaus Iohannis a documentelor Consiliului Suprem de Apărare a Țării (CSAT), care probează amestecul Rusiei în alegerile prezidențiale din România.

În partea a doua a emisiunii, jurnalistul Radu Osipov a analizat situația la zi din Georgia și protestele în desfășurare în această țară. În cadrul unei sinteze, făcute de jurnaliștii Moldova 1, s-a menționat despre reținerea liderilor georgieni de opoziție, intimidările și represaliile îndreptate împotriva protestatarilor, soarta politică și geopolitică de mai departe a țării. Sinteza a fost urmată de o discuție online dintre moderator și politologul Cătălin Gabriel Done. Temele dezbătute au vizat interferența Rusiei în politica internă a Georgiei, violențele organelor de forță împotriva opoziției și protestatarilor, precum și decizia partidului de guvernare „Visul Georgian” de a renunța la vectorul european al țării.

Moderatorul a adresat întrebări pertinente și a gestionat discuțiile într-un mod echidistant, fără abateri majore de la normele deontologice. Totuși, moderatorul urma să intervină în cazul unor afirmații ofensatoare ale invitaților (de exemplu, „Georgescu este dus cu pluta”). De asemenea, **Moldova 1 a preluat și difuzat imagini video fără a menționa explicit sursa lor, o practică observată și în edițiile anterioare ale emisiunii „În context”, precum și a buletinului informativ „Mesager”.**

Emisiunea „În context” (5 decembrie 2024)

Autor: Radu Osipov

Durată: 38 minute 32 secunde

Și această ediție a fost structurată în două secțiuni. Prima parte a analizat criza din sistemul energetic al Republicii Moldova, precum și demiterile operate de Guvern în acest sector, vizându-i pe Victor

Parlicov, Victor Bînzari și Sergiu Tofilat. Secțiunea a debutat cu o știre care a sintetizat subiectul, incluzând declarații directe ale premierului Dorin Recean, Victor Parlicov și Victor Bînzari. Ulterior, moderatorul a discutat în studio cu expertul Eugen Muravschi și, prin telefon, cu analistul politic Nicolae Negru. Printre subiectele abordate s-au numărat raționamentele și motivele din spatele demiterilor în sectorul energetic, funcționarea și liberalizarea pieței energetice din Republica Moldova, licitațiile pentru procurările de gaze, cine se face responsabil pentru actuala criză, precum și starea de urgență din sectorul energetic, anunțată de premierul Recean. Discuțiile au inclus și impactul atacurilor militare rusești asupra sistemului energetic al Ucrainei asupra situației gazelor din regiune, posibila majorare a tarifelor la gaze pentru consumatorii din Republica Moldova și cine va prelua portofoliul energetic în Guvern.

A doua parte a emisiunii s-a concentrat pe situația din România și ultimele evenimente din cadrul procesului electoral, inclusiv desecretizarea de către autorități a documentelor CSAT și investigarea campaniei electorale a lui Călin Georgescu. Radu Osipov a discutat în studio despre „fenomenul Georgescu” cu experta Viorica Țicu și, prin Skype, cu politologul Laurențiu Pleșca, analizând cum a fost posibil ca o persoană relativ necunoscută publicului să câștige turul întâi al alegerilor prezidențiale din România. S-au abordat, de asemenea, aspecte precum noile instrumente de campanie electorală, în special utilizarea rețelelor sociale precum TikTok, pericolul accesului la guvernare al unui candidat cu viziuni extremiste, interferența Rusiei în alegerile din România și Republica Moldova, precum și campaniile de dezinformare desfășurate de un anumit candidat. În final, invitații au discutat despre șansele celor doi candidați din turul doi al alegerilor, Călin Georgescu și Elena Lasconi, oferind previziuni și opinii cu privire la deznodământul scrutinului.

Autorul emisiunii a moderat discuția într-un mod echidistant și, în general, neutru, respectând normele deontologice. **Similar edițiilor anterioare ale emisiunii „În context”, Moldova 1 a utilizat imagini video fără a specifica în mod explicit sursa acestora.**

[Emisiunea „Bună Seara” \(5 decembrie 2024\)](#)

Moderator: Mircea Surdu

Durăță: 53 minute 14 secunde

„Bună Seara” este un talk-show socio-politic în care sunt dezbătute subiecte de actualitate. De obicei, în platou sunt invitați politicieni și analiști. Ediția din 5 decembrie a emisiunii „Bună Seara” a avut ca temă „Rezultatele alegerilor din România”. Moderatorul a discutat cu invitații despre impactul alegerilor prezidențiale din România, scenariile pentru turul al doilea și implicațiile acestora asupra Republicii Moldova și regiunii. În studio au fost prezenți Iurie Reniță, fost ambasador al Republicii Moldova în România, Dragoș Galbur, președintele Partidului Național Moldovenesc, și jurnalistul Gheorghe Budeanu. De asemenea, prin telefon, din București, a intervenit antreprenorul Tudor Darie.

Dezbaterea a debutat cu opiniile invitaților despre importanța rezultatelor alegerilor din România. S-a discutat și despre rolul diasporei în alegerile prezidențiale din Republica Moldova și România, evidențiind asemănările și diferențele dintre cele două comunități în procesul electoral.

Ulterior, discuția s-a concentrat pe aspecte precum implicarea Bisericii în alegeri, interferențele Federației Ruse în procesele electorale din România și Republica Moldova, rolul rețelelor sociale – în special TikTok – și influența acestora asupra rezultatelor alegerilor. Invitații au făcut paralele cu alegerile prezidențiale din Republica Moldova, discutând inclusiv despre coruperea electorală din Moldova.

Discuțiile au mai vizat „doctrina lui Dughin”, dezinformarea și manipularea, precum și campaniile de dezinformare orchestrate de Rusia în România și Republica Moldova. S-au analizat profilurile celor doi candidați din România, Elena Lasconi și Călin Georgescu, coalițiile politice rezultate în urma alegerilor parlamentare din România și posibilitatea anulării primului tur al alegerilor prezidențiale. De asemenea, au fost discutate sondajele pentru turul doi al alegerilor prezidențiale.

În timpul emisiunii, invitații au folosit uneori etichetări precum „*cizma rusească*” (Lurie Reniță) sau „*Lasconi – regina, Georgescu – nebunul*” (Gheorghe Budeanu) și au manifestat preferințe evidente pentru Elena Lasconi în turul doi. De asemenea, s-a discutat despre miza alegerilor parlamentare din Republica Moldova din 2025 și despre lecțiile neînvățate de autoritățile moldovenești în urma alegerilor prezidențiale și a referendumului constituțional (Dragoș Galbur). Pe final, invitații au încurajat cetățenii să participe la vot și să susțină „*opțiunea proeuropeană și euro-atlantică*”.

Moderatorul a adresat întrebări pertinente și a menținut discuția într-un registru echilibrat și corect. Invitații au beneficiat de timp egal de emisie, iar moderatorul a intervenit ori de câte ori era nevoie pentru clarificări sau pentru a preveni monopolizarea discuției. Totuși, pe alocuri, unii invitați și-au permis etichetări și acuzații la adresa autorităților moldovenești, au etichetat anumite persoane și au fost la limita publicității și agitației electorale pentru un anumit candidat pentru turul doi al alegerilor prezidențiale din România.

Emisiunea „O seară în familie” (7 decembrie 2024)

Autoare: Rusalina Russu

Durată: 45 minute 33 secunde

Ediția din 7 decembrie a emisiunii „O seară în familie” i-a avut ca invitați pe membrii familiei Hâncu: soții Ionela și Marin, fiica Dulcinea și părinții Lonelei. Discuțiile au abordat subiecte diverse din viața cotidiană a familiei, precum copilăria soților, carierele acestora, studiile Dulcineiei și experiențele sale din străinătate, precum și planurile sale de viitor legate de continuarea educației. De asemenea, s-au discutat aspecte legate de viața de familie, echilibrul între carieră și relațiile personale, rolul părinților și al bunicilor în viața lor, dar și influența muzicii asupra familiei Hâncu, inclusiv cariera artistică și de cercetare a Lonelei. Pe parcursul emisiunii, Ionela și Dulcinea au interpretat câteva melodii. Ediția a fost moderată cu profesionalism, păstrând o abordare neutră și echidistantă. Prezentatoarea nu a comis abateri deontologice, iar emisiunea nu a inclus publicitate ascunsă sau alte nereguli.

Emisiunea „Scaner” (8 decembrie 2024)

Autori: Daria Gvindjia

Durata: 40 minute 56 secunde

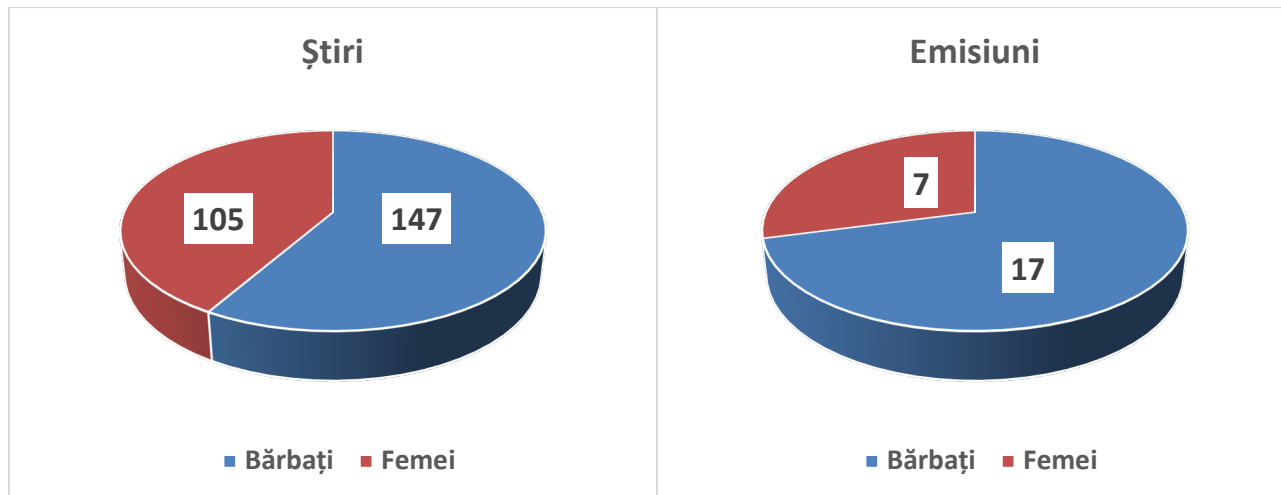
„Scaner” este o emisiune analitică, de autor, în limba rusă, moderată de jurnalista Daria Gvindjia, care analizează cele mai importante evenimente ale săptămânii. Ediția din 8 decembrie a fost structurată în trei secțiuni distincte, fiecare dedicată unei teme relevante. În prima parte, autoarea emisiunii a discutat cu Alexandru Flenchea, directorul Asociației „Inițiativa pentru Pace”, despre situația politică din România, rezultatele alegerilor prezidențiale de peste Prut și decizia CCR de a anula rezultatele primului tur. Invitatul a făcut paralele între alegerile prezidențiale din România și cele din Republica Moldova, abordând inclusiv interferențele Federației Ruse în procesele electorale din ambele țări. De asemenea, discuțiile au vizat situația aprovizionării cu gaze a Republicii Moldova, demiterea ministrului Energiei, Victor Parlicov, starea de urgență în sectorul energetic, precum și evoluțiile din regiunea transnistreană, inclusiv decretarea stării de urgență și în stânga Nistrului.

În partea a doua, jurnalista a stat de vorbă cu Andrei Neciaev, primul ministru al Economiei al Federației Ruse după prăbușirea Uniunii Sovietice. Temele abordate au inclus criza gazelor din Republica Moldova, șantajul exercitat de Federația Rusă în legătură cu un nou contract cu Gazprom, tranzitul gazelor rusești către Europa și modalitățile prin care statele europene s-au reorientat pentru a reduce dependența de gazul rusesc. În plus, a fost analizat impactul sancțiunilor occidentale asupra economiei Federației Ruse.

Ultima parte a emisiunii a constituit un interviu cu jurnalistul Piotr Garciu în contextul Forumului Mass-Media, unde a fost prezentată „Cartea neagră a risipei banilor publici 2024”. Discuția s-a concentrat pe [o investigație](#) publicată de Tuk.md, despre compania Voinkoff Group din Taraclia, care în ultimii ani a câștigat toate licitațiile pentru reparații de drumuri în oraș și care are legături cu Ilan Șor. În cadrul emisiunii a fost inserată o secțiune din versiunea video a investigației, menționând sursa primară, iar apoi moderatoarea a discutat cu Piotr Garciu despre ilegalitățile comise de autoritățile publice locale din Taraclia, conexiunile companiei și ale reprezentanților APL cu Ilan Șor și fostul Partid „Șansa”, interzis în 2023.

Autoarea emisiunii a prezentat informațiile într-un mod obiectiv și echilibrat. Pe parcursul interviurilor, ea a adresat întrebări relevante și a moderat discuțiile cu profesionalism, respectând normele deontologice.

Reprezentarea de gen în știri și emisiuni:

CONCLUZII

În perioada 2 – 8 decembrie 2024, televiziunea publică Moldova 1 a reflectat în mare parte neutru informațiile prezentate în buletinele informative principale ale zilei și în emisiunile analitice.

Tematici abordate. Subiectele despre care jurnaliștii au relatat cel mai frecvent au vizat evenimente internaționale, cum ar fi alegerile prezidențiale și parlamentare din România, războiul din Ucraina și protestele din Georgia, urmate de probleme de ordin social, în special cele din sistemul energetic al Republicii Moldova și criza gazelor. Aceste teme au fost reflectate în 33 din cele 83 de materiale difuzate în cadrul buletinelor e știri, reprezentând o pondere de aproape 40%. În contrast, subiectele politice au fost reflectate în număr mai mic, semnalând un posibil început al „depolitizării” știrilor televiziunii publice și o prioritizare a interesului public.

Sursele. Doar 8 din cele 83 de materiale difuzate în cadrul celor 7 ediții „Mesager” nu au inclus surse directe, iar 19 au avut o singură sursă citată direct. Acest fapt ilustrează o îmbunătățire semnificativă față de perioada anterioară de monitorizare, când aproape fiecare a patra știre nu avea surse citate direct. Un alt aspect notabil este reducerea semnificativă a frecvenței citării sau menționării autorităților publice centrale și locale. Deși aceste surse continuă să fie prezente în știrile postului public de televiziune, citarea lor directă s-a redus față de perioadele anterioare. Tendința sugerează o diversificare a surselor utilizate de Moldova 1, cu o mai mare predilecție pentru cetățeni, antreprenori, experți, persoane cu nevoi speciale, profesori, scriitori, artiști și oficialități străine. Creșterea numărului de știri externe a dus însă și la o citare sporită a oficialităților străine, precum președintele Ucrainei, Volodimir Zelenski, președinta Georgiei, Salome Zurbishvili, și politicieni români precum Elena Lasconi, Călin Georgescu, Ilie Bolojan și Marcel Ciolacu.

Echilibrul de gen. La capitolul egalității de gen, din totalul celor 252 de surse citate direct în cele 7 buletine informative, 147 au fost bărbați și 105 femei. Disproporția e mai accentuată în cadrul emisiunilor, unde, dintre cei 24 de invitați (prezenți în studio sau online), 17 au fost bărbați și 7 femei.

Aceste date reflectă o anumită subreprezentare a femeilor în conținutul difuzat de postul public de televiziune.

Reprezentativitatea eşichierului politic. Se observă o îmbunătățire notabilă în diversificarea surselor politice comparativ cu perioadele anterioare de monitorizare. Anterior, PAS și reprezentanții acestui partid se bucurau de o ușoară favorizare, evidențiată printr-o citare sau menționare mai frecventă și o plasare în lumină ușor pozitivă în știri, în timp ce partidele parlamentare de opoziție erau dezavantajate prin menționări și citări directe reduse. Monitorizarea actuală relevă o schimbare în acest sens: atât partidul de guvernare, cât și opoziția parlamentară au beneficiat de o reprezentare echilibrată și obiectivă. Cu toate acestea, partidele politice extraparlamentare continuă să fie absente din buletinele de știri.

Aspectul deontologic. Comparativ cu perioada anterioară de monitorizare (1 – 7 decembrie 2023), Moldova 1 a înregistrat o ușoară îmbunătățire a calității conținutului jurnalistic, fiind identificate mai puține abateri deontologice. Cu toate acestea, unele probleme persistă, iar printre principalele încălcări se numără:

Amestecul dintre fapte și opinii:

- a. În una dintre știrile de la 5 decembrie, *„Ingerința Moscovei în Republica Moldova”*, care a relatat despre acuzațiile Serviciului rus de Informații Externe privind presupusa influență a UE asupra Chișinăului, jurnaliștii au menționat: *„Afirmațiile serviciilor rusești au stârnit amuzamentul ambasadorului UE în R. Moldova”*. Această formulare subiectivă afectează neutralitatea relatării.
- b. În știrea din 7 decembrie, *„Percheziții după alegeri”*, legată de alegerile prezidențiale din România, jurnaliștii au menționat: *„...Georgescu, a cărui victorie șocantă a ridicat semne de întrebare cu privire la rezultat”*. Expresia *„victorie șocantă”* afectează imparțialitatea materialului.

Lipsa dreptului la replică. În știrea din 6 decembrie, *„Nevoiți să restituie banii europeni”*, s-a relatat despre fondurile europene nevalorificate pentru reparația unui drum în raionul Soroca. Deși autoritățile locale i-au atribuit agentului economic vina, acestuia nu i s-a oferit dreptul la replică. Postul public avea obligația să depună efort pentru a obține o reacție sau să menționeze încercarea de a-l contacta.

Generalizare. În știrea din 4 decembrie, *„Profesorii sunt nemulțumiți”*, despre salariile cadrelor didactice, Moldova 1 a generalizat, lăsând să se înțeleagă că toți profesorii sunt nemulțumiți.

Utilizarea coloanei sonore. În știrea *„Apartament ars în întregime”*, din 4 decembrie, postul a optat pentru utilizarea unei coloane sonore tragice, amplificând emoția și dramatizând situația. Această alegere editorială a accentuat dimensiunea emoțională a evenimentului, în detrimentul unei relatări echilibrate și factuale.

Lipsa sursei pe imaginile video preluate. În toate buletinele informative din perioada monitorizată, știrile externe (alegerile din România, războiul din Ucraina, protestele din Georgia etc.) au fost ilustrate cu imagini preluate de pe alte platforme, fără indicarea sursei acestora.

RECOMANDĂRI

- Consiliul Audiovizualului (CA), în baza art. 13 (*Asigurarea informării corecte*), art. 75 (*Atribuțiile Consiliului Audiovizualului*) și 86 (*Cooperarea cu societatea civilă*) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, trebuie să monitorizeze în continuare postul Moldova 1 pentru a constata abaterile deontologice și/sau de la legislație, cu aplicarea sancțiunilor de rigoare în cazurile justificate;
- Membrii Consiliului de Supraveghere și Dezvoltare al Instituției Publice Compania „Teleradio-Moldova” (TRM), în baza art. 45 (Atribuțiile Consiliului de supraveghere) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, dar și în baza cadrlui normativ intern, trebuie să supravegheze activitatea Moldova 1 în scopul realizării misiunii acesteia;
- Directorul și editorii Moldova 1 trebuie să supravegheze conținutul editorial pentru ca acesta să corespundă misiunii mass-mediei publice, să reflecte corect realitatea, fără a favoriza sau defavoriza o persoană sau alta, o entitate sau alta, o instituție sau alta, un partid politic/politician sau altul;
- Reporterii Moldova 1 trebuie să pună în prim-plan interesul public la selectarea subiectelor pentru știri, să relateze din teren toate faptele relevante, echidistant și cu verificarea informațiilor.

În plus, trebuie să se atragă atenție la prevederile articolului 13 – „*Asigurarea informării corecte*” – din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, care la punctul 5 menționează: „În programele audiovizuale de știri și de dezbateri trebuie să fie respectate următoarele reguli:

- a) rigoare și acuratețe în redactarea și prezentarea știrilor;
- b) între subiectul abordat și imaginile ce însoțesc comentariul să existe o conexiune reală;
- c) titlurile și textele afișate pe ecran să reflecte cât mai fidel esența faptelor și datelor prezentate;
- d) în cazul difuzării unor reconstruiri, să se menționeze în mod clar acest lucru;
- e) **în cazul prezentării înregistrărilor provenite din alte surse decât cele ale redacției, să se precizeze acest lucru**”.

În noiembrie 2023, compania Teleradio-Moldova a fost sancționată de Consiliul Audiovizualului, cu o amendă de 5.000 de lei, pentru difuzarea subiectelor fără a indica sursa de proveniență a înregistrărilor. TRM s-a plâns în instanță, dar a pierdut cazul inclusiv [la Curtea Supremă de Justiție](#).